

**Juris Canonici Theoria Et Praxis, Ad Forum Tam
Sacramentale quàm contentiosum, tum Ecclesiasticum,
tum Seculare**

Cabassut, Jean

Lugduni, 1698

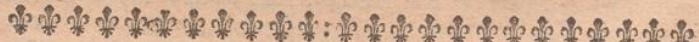
XIV. De literis Dimissoriis, & quarum literarum valor, & concessionum
perpetuus sit, aut ad solam limitetur concedentis vitam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62355](#)

Etutem, vel ob diutinam ægritudinem, aliamve seu corporis, seu animi impotentiam. His casibus Episcopus invalidus & Capitulum simul coadjutorem à Pontifice postulabunt, præterquam in casu amentiae, in quo id officium ad solum Capitulum spectabit. Sed si Episcopus mente quidem sanus, sed corpore omnino infirmus, nec potest exercere, nec sibi coadjutorem dari consentit, tunc ne detrimentum patiatur Ecclesia, ad solius Capituli petitionem Papa providebit, aut etiam ad Metropolitani petitionem, cap. *Ex parte*, de Cler. ægrot. Coadjutor autem cum jure futurae successionis non datur in Gallia Regno, nisi sit à Rege nominatus, juxta Concordata.

X X I I. Inferioribus quoque Clericis, quibus aliqua Cura vel Officium incumbit, de coadjutore providere debet Ordinarius, si suo munere defungi in futurum non possint, cap. *Ex parte*, cap. *De Rectoribus*, & cap. ult, de Cler. ægrot. sed ut dixi, istiusmodi coadjutoribus spes futurae successionis non potest ab Ordinario indulgeri, nisi à solo Papa, cap. *Nulla*, cap. *Relatum*, & cap. fin. de concess. præbend. Coadjutori demum moderati sumptus & victus ita providendi sunt, ut totum reliquum fructuum Prælato aut Beneficiario invalido remaneat, cap. i. de Cler. ægrot. & cap. unico, in fine, eod. tit. in 6.

C A P U T XIV.

*De Literis Dimissoriis, & quarum Literarum
valor aut concessionum perpetuus sit, aut ad
solam limitetur concedentis vitam.*

I. **R**DINARI, aut etiam Tonsuram sumere Clericalem nemo potest nisi de manu proprii Episcopi, aut de ejus licentia Literis Dimissoriis exprella. Si fecus fiat, Ordinans à Pontificalibus, & collatione Ordinum per annum suspensus erit; Ordinatus verò à susceptorum sine hac venia Ordinum executione ipso facto r̄quandiu proprio Ordinario videbitur expedire, manet pariter suspensus ex Decreto Concilii Tridentini sess. 14. cap. 2. & sess. 23, cap. 8. de reform. Quisquis igitur sic tonsuratus, vel ordinatus est, non potest ab hac suspensione solvi, nisi ex arbitrio proprii Episcopi. Existimat Rebuffus in praxi, tit. *Formula dimiss. liter.* num. 5. & 11. non sufficere ad hujus suspensionis absolutionem, veniam ac remissionem proprii Episcopi, sed esse præterea necessarium Summi Pontificis rescriptum. Quam opinionem tenet

tenet quoque Navarra loquens de irregularitate. Verum quoad suspensionem Concilium Tridentinum nihil requirit, nisi proprii Episcopi dispensationem: & licet Sextus V. in Bulla incipiente, *Sanctum & salutare*, hanc sibi reservaverit absolutionem; revocavit tamen Sixti Bullam istam Clemens VIII. per suam Bullam quae incipit, *Romanum Pontificem decet*. Quoad verò irregularitatem, quam is qui hanc incurrit suspensionem, potuit contrahere exercendo Ordinem ita suscepsum ante obtentam proprii Episcopi veniam, seu absolutionem, distinguendum est: aut enim illa irregularitas est occulta, & tunc potest proprius Episcopus ab ea dispensare ex generali concessione Tridentini Concilii fess. 24. cap. 6. de reform. aut illa irregularitas est notoria, quo casu necessarius est ad Papam recursus. Ita docet Bonacina tract. de suspensionibus in particulari, disp. 3. quest. 1. puncto 11. num. 28. Istaque est vera, & communiter recepta doctrina. Erit verò occulta illa irregularitas, si contratio, seu incurcio praecedentis suspensionis non nisi paucis innescuerit, quanvis illa Ordinis executio publicata fuerit.

II. Quatuor casibus necesse non est ad Ordinationem habere proprii Episcopi Dimissorias. Primus contingit in Episcopo qui sit suspensus, eo quod alienum subditum sine Dimissoriis requisitus ordinaverit, cap. *Eos qui*, de tempor. ordin. in 6. Aequum enim est, ut in quo quis deliquerit, in eo puniatur. Idemque capitulum jubet, ut ordinandi recurrant ad viciniores Episcopos. Hoc idem extendendum est contra quoscunque Episcopos quacunque censura irretitos. Sed requiritur ut censuræ contractæ ab Episcopo cognitione sit publicè nota vel per evidentiam facti, vel per judicis sententiam. Secundus casus est in eo qui privilegium à Pontifice impetravit, ut possit à quocunque Episcopo ordinari: quo casu licet non requirantur à proprio Episcopo Dimissoriæ, requiruntur tamen ab eodem Literæ testimoniales de vita & moribus, sub iisdem penis, ut constat ex Concilio Trident. fess. 23. de reform. cap. 8. in fine. Tertius casus statuitur in Concilio Trident. fess. 23. cap. 6. de reform. *Episcopus (inquit) familiarem suum non subditum ordinare non possit, nisi per triennium secum fuerit commoratus, & Beneficium, quacunque fraude cessante, statim re ipsa illi conferat*. Hoc verò sciendum de statim conferendo Beneficio, cum ideo sit appositum, ne ordinatus ob inopiam cogatur victimum suum mendicare, nullius esse obligationis hanc conditionem, si ordinatus sit pro visus sufficienti patrimonio vel pensione; sic enim sufficiet Episcopo si familiarem triennalem ordinet ad titulum patrimonii vel pensionis, ut post Flaminium Parisium, Barbolam, Garziam, & alios docet Bonacina d. disput. 3. quest. 1. punct. 11. num. 11. Quartus denique casus occurrit, dum vacat Sedes Episcopalis; potest enim Capitulum, completo primo vacationis anno, subditis dieceseos Literas expedire Dimissorias ad Ordinationes. Quineriam cum quis arctatur ad Tonitram, vel ad Ordines, sive maiores,

l. 3. fave.

five minores, occasione Beneficii, five suscipiendi, five jam suscepti, Capitulum potest etiam intra primum vacationis annum concedere hac occasione per Vicarium à se electum Literas Dimissorias. Hæc statuit Concilium Trident. sess. 7. cap. 10.

III. Debet primum à proprio Praelato examinari, & ut idoneus approbari is qui Dimissorias petit, antequam hæc illi concedantur, ut præscribit Concilium Trident. sess. 23. cap. 3. de reform. idque ipsum debet Praelatus in suis Literis Dimissoriis exprimere: sua namque interest multum, utpote de proprio subdito, quem dimittit, coram Deo responsari. Et ubi quis dimisus est sine sufficienti patrimonio, non tenetur Episcopus ordinator, sed Episcopus dimittens, ipsi de viæt sufficienter providere ad totam vitam, cap. Si Episcopus, de præbend. in 6. Ipse quoque Ordinator jus habet examinandi dimissum, quantumvis de capacitate, & à se factò examine fidem faciat in dimissoriis Ordinarius dimittens. Imò verò etiam alienos & ad se dimissos Clericos ordinaturo prævium & diligens examen injungit Concilium Trident. sess. 7. cap. 11.

IV. Si qua pariter videatur concedenda Episcopalis dispensatio, qualis est ab intersticiis, opus est ut in Dimissoriis exprimatur. Quod idem statuendum de dispensatione illegitimè nati ad minores Ordines, aut ad Beneficium simplex.

V. Vicarium generalem non posse Dimissorias ad Ordines Literas dare, nisi hoc specialiter Episcopus ei concederit, traditum est capite superiori, Capituli autem potestatem circa Dimissorias expendimus isto capite, num. 2. ad finem. His adde, Capitulum Sede vacante ad effectum suscipiendi aliquod Beneficium, posse in casibus Episcopalibus dispensare, atque adeò ab irregularitate orta ex defectu natalium legitimorum. Ita docent Abbas in cap. Cum olim, num. 2. de majorit. & obedient. Navarra cons. 28. & 30. de tempor. ordinat. Federicus de Senis cons. 3. 4. & 30. Geminianus in cap. Cum ex eo, num. 7. de eleçt. in 6. Piafecius in praxi Episcop. p. 1. cap. 1. art. 2. num. 10. Capitulum enim Sede vacante regulariter succedit in jurisdictione ordinaria Episcopi, nisi in solis casibus à Jure expressè prohibitis² idèque potest similiter in Dimissoriis ab intersticiis dispensare. Bonacina de suspensionib, in particul. disp. 3. quæst. 1. punct. 4. §. 2. num. 5. Extra prefatis casus si Capitulum concedat Dimissorias, incurrit Ecclesiasticum interdictum, ex Concilio Trident. d. sess. 7. cap. 10. Aliæ verò singulares persona attentantes dare Dimissorias in casibus prohibitis, ipso factò ab Officio, & Beneficiis per annum efficiuntur suspensæ, ut idem Tridentinum decernit sess. 23. cap. 10.

VI. Superiores Regulares concedunt sibi subjectis Religiosis Dimissorias: habent enim in suis Monasteriis Episcopalem jurisdictionem. Tenentur verò servare formam à Clemente VIII his verbis præscriptam: De mandato S. D. N. Clementis Divinâ Providentiâ Papa VIII. tenore præfinitione

tum mandatur omnibus & singulis quoruncunque Regularium Superioribus, ut de cetero observent, & observari faciant ea que in Decreto Sacra Congregatio-nis Concilii Tridentini continetur, cuius tenor est talis: Congregatio Concilii Tridentini censuit Superiores Regulares posse suo subdito itidem Regulare, qui pradictis predictis qualitatibus requisitis Ordines suscipere voluerit, Literas Dimissorias concedere, ad Episcopum tamen Diocesanum, nempe illius Monasterii in cuius familia ab iis ad quos pertinet, ille Regularis possumus fuerit. Et si Diocesanus absuerit, vel non sit habiturus Ordinationes, ad quemcumque alium Episcopum, dummodo ab eo Episcopo qui Ordines conculerit, examinen-tur quoad doctrinam, & ipsi Regularis non distulerint de industria concessionem Literarum Dimissoriarum in id tempus, quo Episcopus Diocesanus vel absfutu-rus, vel nullus esset habiturus Ordinationes, vel Sedes Episcopalis vacaret. Verum cum à Superioribus Regularibus, Diocesano absente Episcopo, vel Ordina-tiones non habentur, Literae Dimissoriae dabuntur, in eis utique causam absentiæ Diocesani Episcopi, vel Ordinationum ab eo non habendarum exprimendam esse: quod si Regulares ordinandi morentur in Monasterio nullius Diocesis, bujus-modi concedendas esse Dimissorias ad Episcopum vicinorem: in coequo proce-dere omnia qua de Episcopo Diocesano superiori prescripta sunt. Quod qui non fecerint, Officii, & Dignitatis, sive Administrationis sua, & vocis activæ & passivæ privationis, ac alias arbitrio ejusdem Domini nostri Sancti Papa reser-vatas poenas incurrent. Datum Rome, die 15. Martii, anno 1596. Ita Clementis VIII. Constitutio conformatur antiquo & communi Juri in cap. Cum nullus, §. Religiosi, de tempor. ordinat. ubi Episcopus Ordinationis Regularium asseritur ille, in cuius Diocesi situm est Monasterium, in quo verlatur ordinandus. Concilium porrò Trident. d. less. 23. cap. 10. Abbates & quoscumque alios Superiores Regularium, quantumvis exemptos, aliis quam sibi subditis Religiosis Dimissorias concedentes, decernit esse ipso jure suspensos per annum ab Officio & Beneficio.

VII. Quæritur an Literæ Dimissoriae expirant per obitum conceden-tis, aut per ejus ab Officio dimissionem? Negant Doctores communiter desinere. Rebuffus in praxi, tit. *Forma Dimissoriarum*, circa finem, postquam anceps animi utramque in partem vacillavit, tandem num. 43. concludit non desinere. Consentienti Anchiaranus in cap. 1. in fine, ne Sede vacante. Federicus de Senis consil. 16. verb. *Capitulum*: Navarra in cap. *Placuit*, num. 34. & 162. de Pœnit. dist. 6. Zerola p. 1. tit. *Dimissoriae*, num. 9. Azorius p. 2. lib. 3. cap. 49. num. 5.

VIII. Mors quidem omnia solvit, §. *Deinceps*, in Authent. de nuptiis, collat. 4. Et mandatum finitur morte mandantis, l. *Mandatum*, C. mandati. Id tamen non impedit, ne pleraque concessiones valeant eo etiam mortuo qui concessit, donec a successore revocentur. Est enim communis pauld antè allegatorum Doctorum sententia, & aliorum, quam etiam firmat passim Ecclesiarum consuetudo circa Dimissorias. Hujus quoque generis sunt

sunt, illimitata facultas Confessiones audiendi : item à casibus ac censuris reservatis absolvendi , & à votis dispensandi concessio : licentia non residendi propter studium, Missas in ædibus privatis celebrandi, Indulgentiarum concessio , & quæcunque aliae non restrictæ ad concedentis vitam. Potest tamen successor prædictas & similes gratias revocare , sive per generalem , sive per specialem revocationem : idque docet cap. *Si gratis*, de rescript. in 6. his verbis : *Quia Sedes ipsa non moritur, gratia durabit perpetuò, nisi à successore fuerit revocata.*

X. Legati quoque Statuta in suo robore perdurant finitâ Legatione. Jurisdic̄tio autem ejus , quem subdelegavit , definit finitâ Legatione. Sed si jam antea facta fuerat citatio , durabit etiam finito Legationis tempore inchoata jurisdic̄tio , donec ad definitivam sententiam processum fuerit , cap. fin. de offic. Legat.

X. In pecunialibus autem aliter statuendum juxta regulam Juris : *Odis restringi, favores convenient ampliare.* Atque ita censuræ nondum incurse nullatenus ligare possunt , mortuo , vel ab officio soluto Prælato , qui eas decreverat. At vero si quis durante illius Prælati jurisdictione in censuram ab eo latam incurrisset , nec obtinueret ejus absolutionem , permanebit alligatus etiam postquam ejus desierit , sive per obitum , sive per abdicationem jurisdic̄tio. Huic doctrinæ locus est in censuris particularibus , quæ à Prælato tanquam ab homine , seu judice latæ fuerunt. Nam censura quæ à Prælato tanquam Legislatorे generaliter decretæ fuerunt , quales continentur in Statutis & communib⁹ Constitutionib⁹ , perpetuam vim habent donec contrarium jure , vel defterudine aboleantur ; sicut Leges astrinxunt populos etiam è vivis exempto Legislatorē. Ita docet Glossa in cap. *A nobis* , 1. de sentent. excommunic.

XI. Casuum quoque ab Episcopo facta reservatio inter odiosa censetur : ideoque reservatio Prælati morte , vel amotione ab officio definit. Si tamen facta fuerit reservatio per Synodalem deliberationem , vim habebit Statuti , nec extinguetur morte , vel amotione Prælati. Zerola p. 1. tit. *Casos reservati* , num. 4.

C A P U T X V.

De officiis & potestate Legati, & Delegati.

I. EGATI & Delegati commune hoc habent , ut Superioris , à quo constituti sunt , vicem gerant. At in eo differunt , quod Legatus solus is dicitur qui est à Papa constitutus , Delegati vero appellatio communis est , tum constitutis à Papa Judicibus , tum etiam